

Zadanie 3.2. Monitoring i prognozowanie uwarunkowań ekonomicznych produkcji roślin ozdobnych

Kierownik zadania: dr A. Marosz

Uzyskane wyniki nad oceną bieżącą i powiązaniem stanu produkcji roślin ozdobnych z wymogami rynku krajowego i Unii Europejskiej pokazują, że produkcja roślin ozdobnych w Polsce jest obecnie bardzo ważnym działem rolnictwa. Produkcja roślin ozdobnych w Polsce zajmowała w 2007 roku około 10 tys. ha i nadal w niektórych działach rozwija się dynamicznie (szkółkarskie rośliny ozdobne, produkcja roślin rabatowych, bylin oraz kwiatów ciętych), zajmując obecnie powierzchnię około 11 tys. ha. Warunki klimatyczne, a w szczególności czynniki termiczno-solarne, mają kluczowe znaczenie w rozwoju produkcji kwiatów ciętych pod osłonami. Produkcja w szklarniach lub zblokowanych tunelach wymaga ogrzewania, a w Polsce warunki zimą są zdecydowanie mniej korzystne niż w zachodniej i południowej Europie. Tylko z uwagi na wyższe temperatury nakłady na energię w Holandii są nawet o 40% niższe niż w Polsce. W sytuacji szybszego wzrostu cen nośników energii w stosunku do cen kwiatów holenderscy producenci kwiatów stosując nowoczesne rozwiązania techniczne zmniejszyli zużycie opału na jednostkę powierzchni o około 1/3. W Polsce z uwagi na przestarzałe budownictwo szklarniowe dostosowywanie do nowych warunków gospodarowania trwa dłużej. Dopiero po 2000 roku widać dynamiczniejsze zmiany w technologii szklarniowej, możliwe również dzięki doinwestowaniu gospodarstw ze środków przedakcesyjnych (SAPARD) oraz środków unijnych z Sektorowego Programu Operacyjnego oraz Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach, których wspiera się inwestycje w gospodarstwach, tworzenie grup producenckich, start młodym rolnikom. Programy te kontynuowane są w latach 2007-2013.

W Polsce uprawa kwiatów ciętych w okresie zimowym, gdzie potrzebne są duże nakłady na ogrzewanie, będzie coraz trudniejsza, zawłaszcza tych gatunków, których cena jednostkowa transportu jest relatywnie niska. W tej sytuacji import z krajów południowych Europy lub nawet Afryki czy Ameryki Południowej będzie wysoce konkurencyjny. Producenci tych roślin zostaną zmuszeni do ukierunkowania produkcji na inne grupy roślin o wyższych kosztach transportu lub źle zanoszące transport na duże odległości. Zjawisko dynamicznego wzrostu płac w rolnictwie po wstąpieniu Polski w struktury UE powoduje, iż koszty produkcji wzrastają, a przewaga w zakresie taniej siły roboczej nad producentami z krajów tzw. „Starej Unii” wyraźnie zmalała. W Holandii w latach 2000-2010 nastąpił spadek upraw kwiatów pod osłonami o około 1 000 ha. Wzrosła w tym czasie powierzchnia upraw warzyw, a w szczególności pomidorów i papryki. Z kwiatów uprawianych w szklarniach na znaczeniu straciły róże, których areał zmniejszył się w tym czasie o około 420 ha, a chryzantem o 270 ha. Wzrosła natomiast powierzchnia upraw kwiatów doniczkowych (o 120 ha) oraz storczyków (o 65 ha). Zwiększa się także średnia powierzchnia gospodarstwa uprawiającego rośliny ozdobne pod osłonami z 0,9 ha w 2000 roku do 1,5 ha w 2010 roku, ale w przypadku na przykład warzyw średnia powierzchnia gospodarstwa szklarniowego wzrosła w tym czasie o 1,6 ha (z 1,2 do 2,8 ha). W Polsce w najbliższych latach można się spodziewać podobnych trendów, choć powierzchnia upraw najważniejszych grup roślin w latach 2000-2010 wrosła.

W 2011 roku przeprowadzono również analizy kosztów produkcji roślin szkółkarskich i kwiatów ciętych z uwzględnieniem ochrony środowiska, dotyczy to:

- źródeł zaopatrzenia w wodę i energię;
- zużycia wody, energii, nawozów, środków ochrony;
- systemów uprawy roślin.

Dane pozyskano na podstawie ankiet, wizyt w gospodarstwach oraz rozmów z producentami.

Przeprowadzono analizę kosztów produkcji w kontenerowej uprawie żywotników i krzewów liściastych w otwartym i zamkniętym systemie nawadniania i nawożenia. Przeprowadzono analizę kosztów produkcji materiału do dalszej produkcji bylin w szklarni i tunelach foliowych. W przypadku kwiatów ciętych opracowano analizę kosztów produkcji róż w szklarni w welnie mineralnej i nieogrzewanym tunelu foliowym w gruncie. Ocenę bezpośrednich kosztów produkcji przeprowadzono na podstawie rozmów z osobami zajmującymi się produkcją szkółkarską i pod szklą, z producentami na konferencjach i wystawach oraz danych statystycznych GUS.